

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Roma Sancta sive Benedicti XIII. Pontificis Maximi &
Eminentissimorum & Reverendissimorum S. R. E.
Cardinalium Viva Virtutum Imago Æri & literis in
perennaturam Virtutum memoriam incisa**

Conlin, Johann Rudolph

Augustæ Vindelicorum, Anno MDCCXXVI

VD18 10209328

No. LII. Carolvs Borgias Hispanus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72633](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72633)

No. LII.

CAROLVS BORGIIAS HISPANUS.

Carolus tit. S. Pudencianæ Cardinalis Borgias Hispanus Patriarcha Indiarum natus est An. 1663. die 12. Julii ex Principe in Hispaniâ Borgiarum Familiâ, quæ suam originem ab Arragoniæ Regibus trahit. In varias stirpes abiit; nam Duces Gandiæ, de Villâ Hermosâ, & Squillacii Principes in Regno Neapolitano, Borgiarum originis sunt. Domus Natalis Illustrissimæ hujus Familiæ oppidum Ataryum in regno Arragoniæ fuit; sed ab Alphonso X. Legionis & Castellæ Rege, Gandiam urbem, portu celebrem, in regno Valentiaë Petrus d' Atary Ann. 1252. obtinuerat: inde Duces Gandiæ nuncupati. Ex Principe hac Familiâ prodiit Callistus III. Pontifex Maximus Valentinus. Is Leridæ Doctoratu insignitus, ob perspectam prudentiam ab Alphonso V. in aulam advocabatur, ubi Regi ab Epistolis erat. Ad tollendum Schisma in Arragoniâ enatum, vires omnes & nervos intendebat. A Martino V. Pontifice Ann. 1429. Episcopus Valentiaë denominabatur. Eugenius IV. meritissimum Virum ann. 1444. Cardinalem dicebat. Nicolao V. ann. 1455. è vivis excedente, ipse septuaginta sex annos natus Pontificatum adipiscebatur. Sed deplorandus tunc erat rei Christianæ Status; nam Turcarum Tyrannus Machometes II. Deo Græcis irato, Constantinopolim biennio antè cœperat, quàm Callistus Cathedram Petri ascenderet. Sic à Constantino ortum Imperium cum Constantino Palæologo defecerat: Hinc Callistus Turcis bellum illaturus nihil nec divinæ, nec humanæ opis prætermittebat, perpetuis supplicationibus indictis: Usuncassanum etiam Persarum Regem muneribus in Turcam incitaverat: copias in Hungariam, classẽ in Græciam destinaverat; & apparuerat cœleste auxilium in multiplici victoriâ. Belgradum nobile Hungariæ oppidum Machometes An 1456. CC. armatorum millibus oppugnabat. Igitur Hunniades, Joanne Capistrano Christi Crucifixi effigiem in hostem inferente, ingentem Turcis cladem intulerat. Exercitus omnis parvâ manu susus, ad XX hostium millia cæsa, Machometes ipse in oculo vulneratus, classis hostilis magna ex parte capta aut demersa Bombardæ ad CLX. ademptæ, castra omnis opulentiaë plena direpta. Ob hanc victoriam Callistus Transfigurationis Dominicæ festum instituerat. Aquilejensis etiam Patriarchæ ductu classis Turcica ad Rhodum victa, ac magna ex parte capta. Smyrna, Lemnus, Imbrus, aliæque Ægæi maris Insulæ receptæ. Nec minus Usuncassanus de Machometis filio, & de ipso etiam Machomete egregias victorias retulerat, quibus amplius CCCC. Turcarum millia delevit, divinâ magis ope victor (ut in epistolâ ad Pontificem datâ professus est) quàm humanâ. Tantas Borgiis victorias orthodoxus Orbis debet. Alter Pontifex, quem Princeps Borgiarum Familia dedit, Alexander VI erat. Is Innocentio VIII. Romæ die 25. Julii anni 1492. defuncto, surrogabatur die 11. Augusti. Et ecce! eodem planè tempore, quo is Pontificatum adibat, Christophorus

rus

rus Columbus Genuensis III. Nonas Augusti suæ navigationi in novum orbem initium dederat; & Canarias Atlantici Maris transgressus, die 2. Octobris Insulas attingebat, quas indigitaverat Hispaniolam, Joannam & Elisabetham: & quidem prima Insula, ubi appulit, Guanahamia inter Lucaydes una fuerat, quam Insulam S. Salvatoris Columbus nominaverat; & postquam in terram egressus fuerat, statim arborem cædi jubebat, quam in Crucis formam fabricatam, Christianæ expeditionis monumentum, in litore erigebat. Ergo victrix Religio sub Alexandro VI. è Borgiæ Ducibus primò omnium vexilla per Americam sustulit, ejus Regimine in posterorum memoriâ ex eâ inventione in perpetuum duraturo. Idem Alexander, cum Lusitani Orientali Indiâ, & omni Æthiopiâ potiti, de nova possessione cum Hispanis litigarent, autoritate sua interposita, litem diremit; nam suam cuius Regum Orbis Regionem descripserat, & circulo centum quadraginta leucis à Septentrione ad Australe cælum circumducto, nondum repertum plenè Orbem ex æquo, in Orientis Occidentisque Solis Regionès bifariam partitus est. Illæ Joanni Regi Lusitaniæ, hæ Ferdinando Catholico Pontificis diplomate concedebantur; sed cum novum Orbem Europæ Principes classibus quærerent, novum sibi dominatum Cæsar Borgias in Italiâ vindicabat. Æmiliam omnem (præter Bononiam, quæ à Bentivolo tenebatur) Flaminiamque suam in ditionem redegerat; nec minùs Urbinatum Ducatum, & Camerinum Principatum eodem victoriæ impetu capiebat; Verùm bellicosissimi Viri torrens in justum alveum à Pontificibus Pio III. & Julio II. cogebatur. Felicius alii ex Gandiæ Ducibus, quod ille per Mavortia arma quærebat nomen, vitæ sanctimoniam sibi comparabant. Quàm Illustre Hispaniæ Sydes luxit Joannes Franciscus Borgias? is ad Aulam Caroli V. Cæsaris transgressus, jam ex tunc raro in aulis prodigio sanctum exhibebat. Ad Catalauniæ administrationem traductus, Religione & Sapientiâ populos regebat. Cum Isabellam Imperatricem Emanuelis Regis Lusitaniæ filiam ad Grannatense sepulchrum deduxisset, in ejus vultu fœdè comutato, mortalium omnium caducitatem relegebat; hinc voto se adstrinxerat, quamprimùm per regni negotia, statùmque suum liceret, abjecta omni mundana pompâ Regum Regi unice deservire. Tam plenis virtutum radiis in Iberico Cœlo coruscabat, ut Miraculum Principum vulgò compellaretur: Cum mors Eleonoram de Castro ejus conjugem sustulisset, omni impedimento sublato, suo se voto exsolvebat, Societatem Jesu ingressus, ut dignitatibus aditum certius præcluderet: prout etiam Purpuram non semel oblatam constanter respuebat. Sanctus Ignatius (nam in ipsa Societatis incunabula Franciscus incidebat) Generalem Commissarium per Hispaniam dicebat. Divo Ignatio mortuo, Jacobus Lainezius Hispanus, & ei ann. 1565. defuncto Franciscus Generalis Præpositus ab Universa Societate surrogabatur. Socios in Regnum Poloniæ, in Insulas Oceani, in Mexicanam & Peruanam Provincias invexerat; & sic Sacri Ordinis sui Rempublicam amplissimè propagavit, meritis orbem complexus universum. Centies quotidie Deum de genu adorare visus est; & cum aris quotidie adstaret, prodebat se divinus, quæ æstuabat ardor; cum ejus vultus sacram hostiam offerentis aut concionantis sæpè radiaret. Immo Sanctissimum Christi corpus in Eucharistiâ latens, ubi asservaretur, cœlesti instinctu sentiebat; videlicet inter eum & Dilectum suum admiranda Sympathia intercedebat. Satis constat, quòd Carolus V. omnis ætatis ac memoriæ clarissimus Cæsar, cum rebus humanis abdicatis, receptui canere vellet, cum Francisco Borgia rem unice communicaverit, severè admonito, ne cui mortalium consilium hoc suum, quod quietem nactus è bello aliquam exequi decrevisset, aperiret. Tantùm Borgiæ exemplum valuit apud generosam Cæsaris indolem. Mortuus est Franciscus Borgias plenus virtutibus, plenus meritis Anno 1572. die 30. Septembr.

Urba.

Urbanus VIII. Anno 1624. diē 23. Novembris beatum dixerat. Et Clemens X. Anno 1671. Sanctorum fastis intulit. Francisci ejus Borgiæ nepos fuit Caspar de Borgia, quem Paulus V. Cardinalem dixerat. Is Ecclesiam Seviliensem & Toletanam Archiepiscopus rexerat: adhæc Neapolitanum Regnum, meritis insignis, Prorex administrabat. Cùm Regis Hispaniarum Legatus Urbi Romanæ per aliquot annos inhoraretur, Pater Pauperum cõmuniter audiebat, in quos annuatim decem aureorum millia seposuerat. Is Anno 1617. corpus Francisci Borgiæ Mantuan Carpetanorum deferri curaverat. Neque intra Solos Viros inclytum Borgiarum nomen hæsit: Sanctissimas etiam Heroinas enumerant, quas Orbis Iberius admiratur. Vitam Franciscæ de Jesu quisquis leget, in eâ Isabellam Gandiæ Principissam utique dignoscet, quæ potentissimo per Hispaniam Dynastæ Duci Segorbiæ, parentum promissis addicta, sponsum Christum præhabuit, in Monasterium Sanctæ Claræ in eadem Urbe Gandiæ ante diem nuptialem heroico consilio transgressa. Tam præclaros Majores natus Eminentissimus noster Purpuratus Carolus Borgias, eosque sibi unice imitandos ratus, virtute & Sapientiâ maximus excreverat. Hinc in Regis Philippi V. Aulâ eâ gratiâ valet, ut in gravissimis rebus ejus consilium unâ requiratur. Patriarcha Indiarum nuncupatus est. Et cui magis congruè India committi potuisset? Alexander VI. Borgias Indias, sub suo Regimine inventas plantavit. Franciscus Borgias, Sacros Missionarios immittendo rigavit. Et Carolus Borgias, modernus Indiarum Patriarcha, Deo juvante, incrementum dabit; planè nunquam alacrior ad Negotia accedere visus est, quàm cùm in Indico Senatu pro Sacræ Religionis incremento suffragium dicendum erat. Insigni Viro, ut in Forensibus Aulæ negotiis apprimis probato, ita in exantlandis pro Sacra Republicâ Christiana laboribus indefesso, sacram Purpuram Rex Philippus à se procurandam ducebat. Nonus, quantum reperio in eum Purpuræ honorem, ex Gandiæ Ducibus, Carolus venit. Die 29. Novembris anni 1720. cum Alvaro Cienfuegos Societatis Jesu Præsbytero ad hanc Purpuram admittebatur; Nam cœli consilium ita ferre videbatur, ut Socius Jesu supparem Collegam Borgiam, cœlestis illius dignissimum posterum nancisceretur. Philippus V. in ipsa Regia Mantuæ Carpetanorum Urbe, Purpureo Bireto Neopurpurati Dynastæ caput cohonestavit, populo in plausus effuso, qui Borgiæ amoribus unice deditus est, utpote suarum Procuratori utilitatum. In Principem Orbis Urbem Anno 1721. delatum, Sacra Roma tot sua, tot suorum decora afferentem, summoperè sibi excolendum ducebat. Sed quàm propè fuit, ut ibi mortem inveniret, ubi eum summa gloria exspectare visa. Nam cùm quidam Romanus Magni nominis Dynasta, admirabili Musices Symphoniâ, præsentem Principes oblectaret, suggestus, cui Eminentissimus Cardinalis inflabat, fortuito casu collapsa decidit, sed illum quidam ex ponè adstantibus, manu correptum, exitio immunem servavit. Statim postea Deo sospitatori solemnes ad Aram grates persolvebat. Videlicet servandus erat à casu, per quem plures alii starent.